

523072

Naczelne Dowództwo W. P. Poczta polowa Nr. 53. ~~Warszawa~~ d. 25.X. 1920 r.
(Sztab Generalny).

ODDZIAŁ II.

PILNE

Ew/6. Nr. 48428/II..

DO

ADJUTANTURY GENERALNEJ.

w B e l w e d e r z e.

Przesyła się do wiadomości raport por.
Łubieńskiego, oficera łącznikowego przy Komisji
Ligi Narodów ze swej podróży do Suwałk.

1 załącznik.

Za zgodność:

[Signature]

I. Zast. Szefa Sztabu
K U L I N S K I m.p.
Generał-pporucznik.

O t r z y m u j ą :

Adjutantura Generalna

M.S. Wojsk.

M.S. Zagranicznych.

NACZELNE DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA
WARSZAWA

L. Dz. 52307 dnia 27/X 1920 r.
załącz. Wydział

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES

146

Oddział II.

Porucznik LUBIENSKI

Aleksander.

Do

Szefa Oddziału II.

R A P O R T .

Dnia 17.października z rozkazu Szefa Komisji Ligi Narodów Pułk. Chardigny udałem się do Suwałk, celem przywiezienia do Warszawy pozostałych tam członków Misji Mjr. hiszpańskiego Herse, i Dr. Lassicza. W czasie mojego dwudniowego pobytu z niemi w Suwałkach oraz podróży do Warszawy miałem możność bliżej się zapoznać z mjr. Herse. Jest to człowiek bezwzględnie nam przychylny i niezwykle dla Polski życzliwie usposobiony i dlatego zupełnie otwarcie mówił ze mną o sprawie Litewskiej i o całej Misji Ligi Narodów. Według niego większość członków Misji jest dla Polski wyraźnie nieprzychylna. Pułk. Chardigny jako wybitny rusofil dąży do przyłączenia jaknajwięcej terytoriów do Litwy, gdyż według jego planu cała Litwa następnie miałaby być przyłączona do niebolszewickiej Rosji. Dlatego też pragnie on również przyłączenia Wilna do Litwy. Zajęcie Wilna przez wojska gen. Żeligowskiego pokrzyżowało nieco jego plany; uważa on, że gen. Żeligowski nie działał na własną rękę a musiał być pewien poparcia Naczelnego Dowództwa i że Misja Ligi Narodów nie może absolutnie liczyć się z faktem zajęcia Wilna jako z objawem patryjotyzmu litewsko - białoruskiej dywizji. Według niego zajęcie Wilna może tylko Polsce zaszkodzić i nawet we Francji wywrze dla nas b. niekorzystne wrażenie. Angielski major Keenan prowadzi politykę angielską t.j. dąży do zredukowania do minimum wpływów polskich na Litwie, chce z Wilna utworzyć miasto, przez które odbywał by się tranzyt towarów angielskich pomiędzy Litwą a Rosją. Dlatego i on również dąży do przyłączenia Wilna do Litwy. Ostatniemi jednak czasy pod wpływem oficerów angielskich, znajdujących się w Warszawie, szczególnie mjr. Mockett, którzy tłumaczyli mu, że Polacy nigdy się nie zgodzą na oddanie Wilna, które jest faktycznie miastem Polskim i że Rząd Polski nawet o ile by chciał nie będzie w stanie powstrzymać ludności i części wojska od bronięcia Wilna, zmienił swe zda-

nie. Wobec tego oddanie Wilna Litwie oddaliło by tylko pokój na Wschodzie i możliwość prawidłowego nawiązania stosunków handlowych pomiędzy Anglią a Rosją. Zdaje się, że argumenta te przekonały Mjr. Keenan i zmieniły nieco jego zapatrywania w sprawie Wilna. Pułk. Włoski Vergiera jest również rusofilem, o ile mógł sądzić mjr. Herse zgadza się zupełnie z pułk. Chardigny. Kapt. Yamawaki jest dla Polski raczej przychylny szczególnie ze względu na to, że jest on Attache wojskowym w Warszawie i nie chce zepsuć sobie ~~stosunków~~ stosunków z Rządem Polskim. W Komisji Ligi Narodów nie odgrywał on jednak większej roli, szczególnie, że wobec braku znajomości języków trudno mu się ~~było~~ jest porozumieć z resztą członków. Sekretarz Ligi dr. Lassiez jest osobistością w Lidze Narodów b. wpływową. Dbą on bardzo o autorytet Ligi Narodów i zajęcie Wilna uważa on za akt, który może postawić Ligę Narodów w dość trudne położenie i utrudnić bardzo pracę samej Komisji. Ponieważ chce on koniecznie żeby sprawa Litewsko - polska została załatwiona przez Ligę Narodów, więc dążył od do tego ażeby Komisja zupełnie nie brała pod uwagę faktu zajęcia Wilna przez gen. Żeligowskiego i kontynuowała swoje prace tak jak gdyby ten fakt wcale nie istniał. Prócz tego jest on wybitnym panslawistą, przyszłość Narodów Słowiańskich widzi w ich ~~ściślej~~ ścisłym skonsolidowaniu się w jeden duży blok słowiański, na czele którego stałaby Rosja, a Polaków uważa za złych Słowian, gdyż są oni we wrogich stosunkach zarówno z Rosją, jak i z Czechami. Takie jest zdanie mjr. Herse o członkach Misji Ligi Narodów i ich programach politycznych. Sam mjr. Herse zupełnie się nie zgadza z innymi członkami Misji w sprawie Litewskiej. Według niego w polityce Rządu Hiszpańskiego polega na wspomaganiu wszystkimi środkami Polski jako Państwa, które broni Europy Zachodniej od bolszewizmu, Litwa zaś ~~Dasolutnie~~ Hiszpanji nie obchodzi. Dlatego też jest on za przyłączeniem bezwzględnie Wilna do Polski i nie by nie miał nawet przeciwko zajęciu całej Litwy przez Polskę. Ze względu jednak na dość leniwy i powolny charakter i słabość zdrowia pragnie on przede wszystkim powrotu do kraju i zdaje się, że niema dość energji aby skutecznie opierać się planu pułk. Chardigny, który

jest jednostką wybitnie ruchliwą i indywidualną. Obecnie Misja za wyjątkiem mjr. Herse i dr. Lassicza wyjechała do Brukseli, celem przedstawienia Lidze Narodów wyników swojej dotychczasowej pracy. Misja ma powrócić do Warszawy na tydzień. Razem ze mną przyjechali z Suwałk do Warszawy przedstawiciel litewskiego M.S.Z. i jeden oficer, którzy są przydzieleni do Misji przez Rząd Litewski.

/-/ L u b i e Ń s k i
Porucznik p.d.Szt.Gen..